

Rådgivning for fangst på rensdyr og moskusokse

Efteråret 2012 / Vinteren 2013

RÅDGIVNINGSDOKUMENT TIL GRØNLANDS SELVSTYRE

af

Christine Cuyler

Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut, Nuuk

20. april 2012

Indledning

Dette dokument er Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstituts (GN) biologiske rådgivning til Grønlands Selvstyres Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN) vedrørende fangst på rensdyr (*Rangifer tarandus spp.*) i Vest- og Nordvestgrønland, samt fangst på moskusokse (*Ovibos moschatus*) i hele Grønland for efteråret 2012 / vinteren 2013 for følgende regioner:

Rensdyr: Naternaq (1), Nord (2), Central (3), Syd (4-5), Paamiut (6-7), Inglefield Land og Prudhoe Land (10), Olrik Fjord (9), Nuussuaq Halvø (8) og Ivittuut (11). Tallet i parentes henviser til fangst-regionnummer (Fig. 1).

Moskusokser: Inglefield Land, Kap Atholl, Svartenhuk Halvø, Naternaq, Nord (2), Central (3), Ivittuut (11), samt også Nordøstgrønland (Jameson Land og Indre Scoresbysund Fjord). Tallet i parentes henviser til fangstregionnummer (Fig. 2).

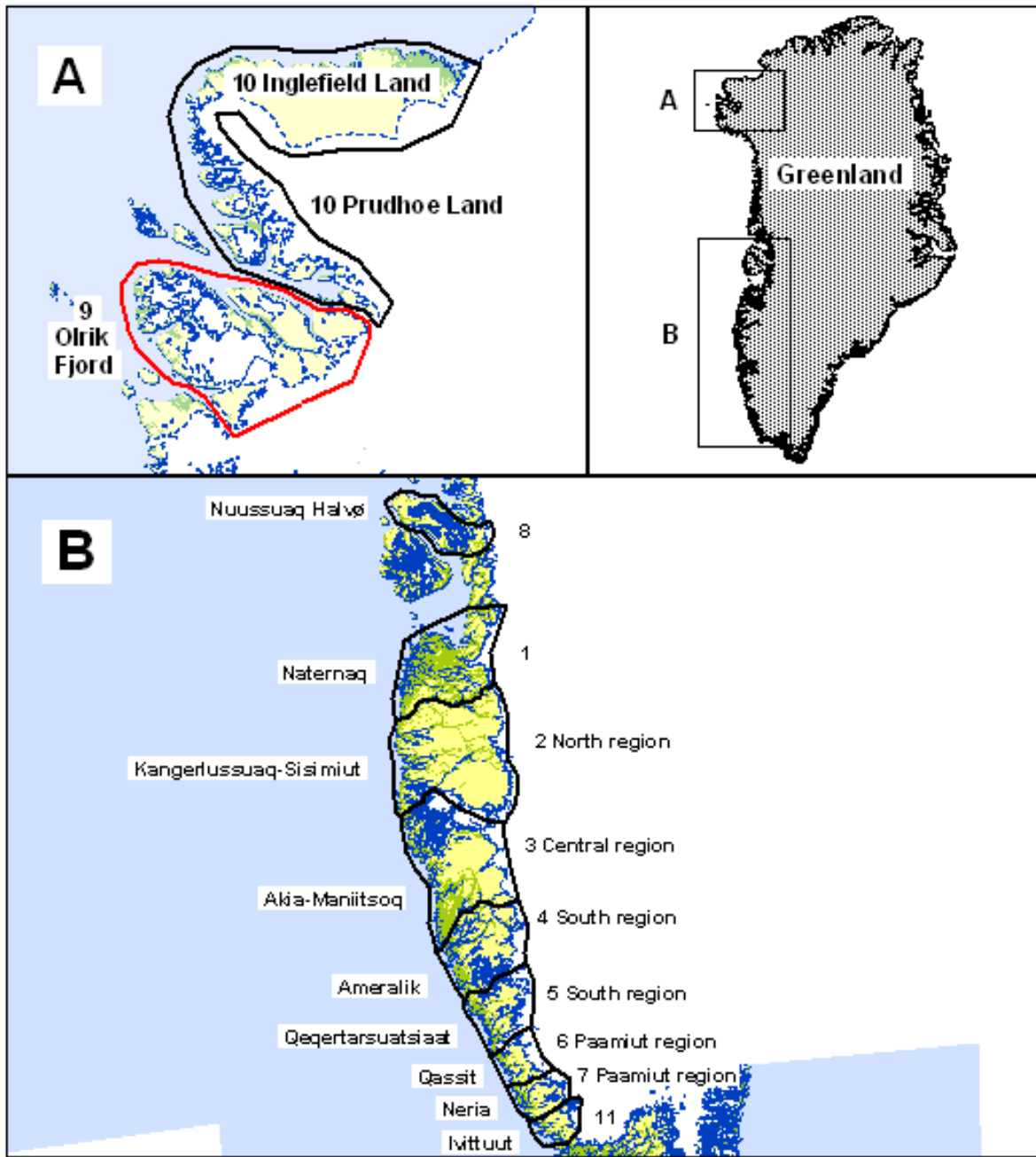
Anbefalingerne præsenteret i dette dokument gælder udelukkende den kommende jagtsæson, dvs. efteråret 2012 og vinteren 2013.

Ligesom tidligere rådgivninger for rensdyr og moskusokse anbefales jægere at nedlægge lige store andele af hanner og hunner, idet målet er at bevare en naturlig kønsfordeling i bestandene for at sikre den fremtidige genetiske diversitet. Ydermere ønskes et fortsat og øget samarbejde for at fremme tilbagemeldingsfrekvensen af særmeldingsskemaer.

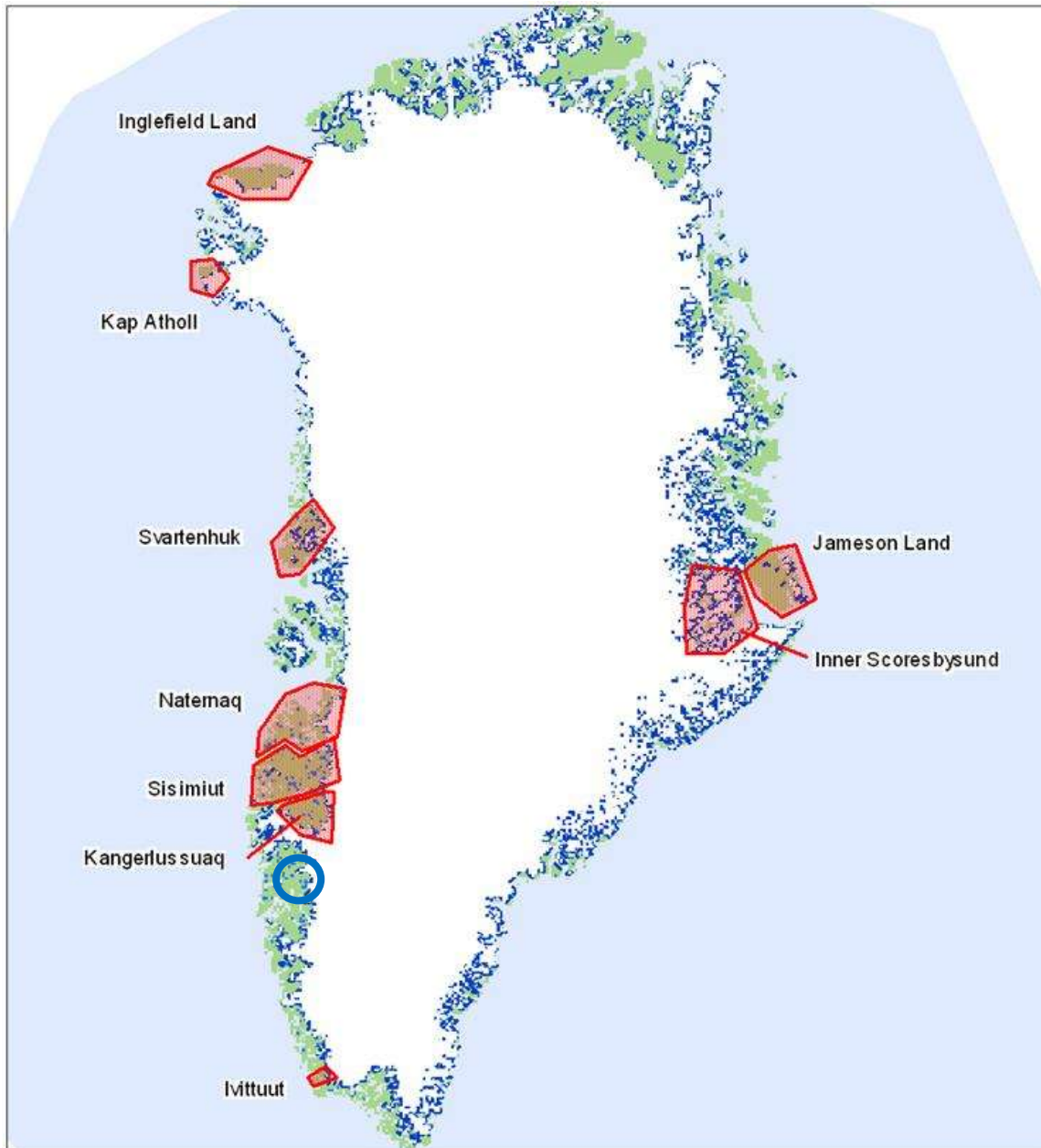
Udgangspunkt for Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstituts biologiske rådgivning

En anmodning fra Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN) til Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut, om biologisk rådgivning for fangst på rensdyr og moskusokser for efteråret 2012/vinteren 2013 indeholdt følgende spørgsmål:

- 1) Er der nogle ændringer i rådgivningen 2012/2013 i forhold til de tidligere år i relation til de enkelte forvaltningsområder?
- 2) Kan Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut anbefale vinterfangst? I så fald i hvilke regioner eller områder?
- 3) Har Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut resultater fra rensdyrtællingen i marts 2012?
- 4) Har Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut set moskusokser i forbindelse med rensdyrtællingen i marts 2012 i Nuuk-området?
- 5) Kan Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut komme med anbefaling om moskusoksefangst i Nuuk-området?

Figur 1. Navne på rensdyrbestande i Vest- og Nordvestgrønland samt fangstregionnummer og regionnavn.

Figur 2. De ni moskusbestande hvor fangst var tilladt 2011, angivet med rød skravering. Områdernes størrelse og form er tilnærmelsesvis og antyder bestandenes brug af området mere end den faktuelle bestandsstørrelse. Det relativt lille område ved Kangerlussuaq indeholder f. eks. den største moskusbestand i Vestgrønland. Den store moskusbestand i Nordøstgrønlands Nationalparken er ikke angivet på kortet fordi jagt ikke er tilladt. En mindre bestand af ukendt størrelse i Nuuk-området angivet med blå ring.

Biologiske anbefalinger

Svar spørgsmål 1: Er der nogle ændringer i rådgivningen 2012/2013 i forhold til de tidligere år i relation til de enkelte forvaltningsområder?

RENSDYR:

Vores anbefalinger, med kun få undtagelser, svarer til rådgivning fra 2011. Dog har vi ikke nye data for de fleste af områderne. Vi har nye (2012) bestandsestimater og flokstrukturopgørelser for Syd/South region (jagtområder 4 og 5) samt en revurdering af bestandsestimater for rensdyr fra 2010 i Nord/North og Central regionerne (også jagtområder 2 og 3), hvor antallet af rensdyr er nedjusterede. Begge giver baggrund for anbefalet lukning af vinter/forårs fangst for erhvervs- og fritidsfangere i perioden fra 1. januar til 28. februar, og et forbud mod brug af motoriseret færdsel med snescooter / 4-hjulskøretøjer i forbindelse med fangsten/jagten.

MOSKUSOKSE: Vores anbefaling svarer til rådgivning fra 2011 dog har vi ikke nye data.

Svar spørgsmål 2: Kan Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut anbefale vinterfangst? I så fald i hvilke regioner eller områder?

RENSDYR:

Vinter/forårsfangst på rensdyr frarådes i samtlige jagtområder i hele Vest- og Nordvestgrønland, med 3 undtagelser:

- 1) I Kangerlussuaq-Sisimiut (Nord / North region – jagtregion 2) kan vinter/forårsfangst tillades fra d. 1. januar til d. 28. februar 2013, fordi antallet og tætheden af rensdyr stadig er for høj. Når tætheden af rensdyr i Kangerlussuaq-Sisimiut bestanden nærmer sig $1.2 \text{ dyr} / \text{km}^2$, er der ikke længere grundlag for at tillade vinterfangst.
- 2) Trofæfangst, uanset område, er undtaget dette forbud, fordi antallet af dyr taget til trofæfangst er beskedent og ikke anses at forstyrre bestandene meget.
- 3) Inglefield Land / Prudhoe Land og Olrik fjord: en kvotesat vinterfangst i en afgrænset periode og areal kan vurderes/diskuteres i samråd med lokale fangere. Snescooter bør ikke anvendes til fangst.

Baggrund:

Tidligere var vinter-/forårsfangst tilladt i flere af de Vestgrønlandske regioner pga. de alt for høje tætheder af rensdyr. De høje tætheder forringede fødegrundlaget og dermed opstod ønsket om at reducere antallet af dyr i samtlige Vestgrønlandske bestande til ca. $1.2 \text{ dyr}/\text{km}^2$. Denne tæthed formodes at være i balance med fødegrundlaget (Kingsley & Cuyler 2002).

I 2012 nærmer tætheden af rensdyr sig det ønskede for samtlige områder i Vestgrønland undtagen Kangerlussuaq-Sisimiut (KS) (Nord / North region – jagt region 2). Antal og tæthed for KS har været højt i mange år. Revurderingen af 2010 tællingen for KS giver stadig et højt antal dyr, estimeret til ca. 60.000 dyr, og en tæthed på ca. $4 \text{ dyr} / \text{km}^2$ (Tabel 2) med efterfølgende negative effekter på bestanden bl.a. dårlig kalvrekuttering. Kalvrekuttering kan styrkes hos KS bestanden, hvis

antallet/tætheden af dyr reduceres til ca. 1.2 dyr/km². Af dette hensyn kan der derfor tillades vinterfangst i KS i 2013.

Vinter-/forårsperioden er afgørende for dyrets overlevelse, hovedsageligt fordi der er mindre føde, som også er mindre tilgængelig. Dette kan påvirke kropskondition og reproduktion negativt, f.eks. hvor godt de drægtige køer kan klare sig i forbindelse med kælvning. Fred og ro fra forstyrrelser i vinter-/forårsperioden (her menes fra d. 1. januar og frem til sommeren) resulterer i mindsket energiforbrug (daglig bevægelser), samt forøget tid disponibel til energiindtag (spisning) og optag (drøvtygning /fordøjelse). Forstyrrelse som for eksempel rensdyrfangst fra snescooter/4-hjuler øger renens energiforbrug (løbe på flugt) mens indtag og optag reduceres. Hvis en stor andel af individer bliver påvirket, kan bestandens generelle sundhed forringes. Fangst fra motoriserede køretøj kan have flere negative effekter, fordi dyrene undgår de fortrukne / nødvendige vintergræsningsarealer for at søge tilflugt til områder hvor føden kan være mindre egnet. I disse mindre egnede områder vil tætheden af rensdyr være for høj i forhold til fødegrundlaget/plantedækket. En høj tæthed af dyr betyder også at smittefaren for sygdomme og parasitter øges. Langsigtede effekter på bestanden kan omfatte mere end vi på nuværende tidspunkt kan forudse.

MOSKUSOKSE:

Vinter-/forårsfangst på moskusokser frarådes generelt i samtlige jagtområder (af samme grunde som skrevet under rensdyr), undtagen:

- 1) I Kangerlussuaq-Sisimiut (Nord / North region – jagt region 2) vinter-/forårsfangst kan tillades fra d. 1. januar til d. 28. februar 2013.
- 2) Trofæfangst, uanset område, er undtaget dette forbud, fordi fangstantallet er beskedent og ikke anses at forstyrre bestandene meget.
- 3) Jagtområder ved Inglefield Land, Kap Atholl, Jameson Land, Indre Scoresbysund Fjord og Ivittuut: en kvotesat vinterfangst i en afgrænset periode og areal kan vurderes/diskuteres i samråd med lokale fangere. Snescooter bør ikke anvendes til fangst.

Svar spørgsmål 3: Har Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut resultater fra rensdyrtællingen i marts 2012?

RENSDYR:

Syd-regionen har 2 delbestande, Ameralik og Qeqertarsuatsiaat. Generelt synes rensdyr i regionen at være sunde med både en god kalvrekuttering og kønsfordelingen af tyre til køer.

Marts 2012-rensdyrtælling af Syd-regionen gav en generel tæthed på ca. 1,3 dyr/km², og er dermed tæt ved det ønskede. Ameralik delbestanden er estimeret til ca. 11.700 rensdyr (90 % KI: 8.500 – 16.000, CV = 0,18), med en tæthed på 1,5 dyr/km². Qeqertarsuatsiaat delbestand er estimeret til ca. 4.800 rensdyr (90 % KI: 3.400 – 6.800, CV = 0,21), med en tæthed på 0,91 dyr/km². Flokstrukturen, som hovedsagelig blev undersøgt i Ameralik-bestanden, gav en udmærket kalveandel (9-måneder gammel) på 28,2 %, en fortrinlig kalvrekuttering på 63,5 kalve per 100 køer, samt en god kønsfordeling på ca. 62 tyre per 100 køer.

Svar spørgsmål 4: Har Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut set moskusokser i forbindelse med rensdyrtællingen i marts 2012 i Nuuk-området?

GN har ikke set moskusokser i forbindelse med rensdyrtællingen i marts 2012 i Nuuk-området. Til gengæld har medarbejdere fra Grønlands Klimaforskningscenter dog observeret og fotograferet en gruppe på 18 dyr ved N 64° 25.830', W 49° 51.529'. Dyrene var ved fjorden ligeved udmundningen af Sarqarssuaq dalen (Fig. 3). Gruppen blev observeret flere gange i perioden d. 6.-10. og 18.-19.februar.

Figur 1. Moskusokser ved nord siden Sarqarssuaq dalen og Isfjorden. Foto: Ivali Lennert.

Svar spørgsmål 5: Kan Pinngortitaleriffik – Grønlands Naturinstitut komme med anbefaling om moskusoksefangst i Nuuk-området?

Da der ikke er en naturlig forekomst af moskusokser i Nuuk området, er det aktuelt at spørge om man vil forvalte bestanden med det formål at udrydde den, at beholde bestanden på et lav niveau, eller at lade bestanden vokse?

I 2011 blev GN spurgt af APNN om status på moskusoksebestande mellem Godthåbsfjorden og Sukkertoppen Iskappe. Svaret i 2011 var at bestandsstørrelsen var ukendt. Dette svar er uændret. Siden 1998 er der indrapporteret flere uafhængige observationer af moskusokser omkring Nuuk. Alle dyr i Nuuk-området kan kun stamme fra den store Kangerlussuaq-bestand mod nord. I tidens løb har flere dyr krydset Sukkertoppen Iskappe og etableret sig - også omkring Nuuk.

Siden 2001 er området omkring Nuuk blevet gennemfløjet seks gange i forbindelse med rensdyrtællinger. Disse tællinger foregår med lavtflyvende helikoptere, men der er ikke observeret moskusokser. Dette står i kontrast til de tilsvarende rensdyrtællinger i Qeqqata Kommunia, hvor moskusokser ofte observeres på transekter ved Kangerlussuaq. Antageligt fordi Nuuk områdets moskusoksebestand er af beskedne størrelse relativt til Qeqqata Kommunia. Til sammenligning er moskusoksebestandene beskedne i størrelse ved jagtområderne Svartenhuk Halvø, Kap Atholl, Naternaq og Ivittuut, hvor der alligevel tillades en lille kvoteret fangst hvert år.

Hvis der ønskes forvaltning der sikrer, at bestanden bliver større end i dag og med hurtigere vækst, anbefaler GN at vente med kvoteret fangst. Hvis der ønskes forvaltning med henblik på at opretholde det nuværende antal moskus i Nuuk-området, kan en lav, kvoteret, efterårs moskusoksefangst tillades. Dermed ikke være sagt at bestanden ikke kan vokse i antal. Da bestandsstørrelse er beskedne, fraråder GN vinterfangst på moskusokser i området omkring Nuuk. En eventuel fastsættelse af en efterårsfangstkvote kunne tage udgangspunkt i de lave førstegangskvoter fra Svartenhuk Halvø og Naternaq (hhv. kvoter fra ca. 2002 og 2004).

Referancer

- Cuyler L.C., Rosing M., Heinrich R., Egede J. & Mathæussen L. 2007. Status of 2 West Greenland caribou populations in 2006; 1) Ameralik, 2) Qeqertarsuatsiaat. Pinngortitaleriffik – Greenland Institute of Natural Resources. Technical report No. 67. 143 pp (Part I: 1-64; Part II: 75-143).
- Kingsley M.C.S. & Cuyler C. 2002. Caribou harvest 2002: advisory document. Greenland Institute of Natural Resources, Nuuk. 12 pp.

Appendiks 1

Revurderede bestands estimater fra 2010

Revurderede estimater for rensdyrbestande optalt fra helikopter 2010, idet den effektive "strip bredde" nu konstateres at have været nærmere 500 m på hver side af helikopteren. De nye estimater for Akia-Maniitsoq og Kangerlussuaq-Sisimiut bestandene præsenteres nedenfor (Tabel 1 og 2). Ligesom de originale estimater er også disse revurderede bestandsestimater konservative, fordi den 'blinde vinkel' udgør en væsentlig negativ bias under tællingen. Den blinde vinkel er strip arealer som ikke kan ses pga. landskabet (topografien), og derved skjuler rensdyr, som ellers er indenfor transekt bredden.

Tabel 1. Revurderede og originale bestandsestimater for Akia-Maniitsoq rensdyr, Central region, 09-13 March 2010.

Parameter	Original estimat (600 m strip)	Revurderet estimat (1000 m strip)
Bootstrap bestandsestimat	23.989	14.300
90% Confidence Interval (CI)	16.667 - 31.311	10.300 - 18.800
Bootstrap Tæthed (rensdyr / km ²)	1,6	ca. 1,0

Tabel 2. Revurderede og originale bestandsestimater for Kangerlussuaq-Sisimiut rensdyr, Nord region, 03-08 March 2010.

Parameter	Original estimat (600 m strip)	Revurderet estimat (1000 m strip)
Bootstrap bestandsestimat	98.300	58.900
90% Confidence Interval (CI)	71.500 - 132.400	43.300 - 79.000
Bootstrap tæthed (rensdyr / km ²)	+2 to 7	1,5 to 4,1